

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o ustaleniu posad kapelanów przy krajowym zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 25. Maja 1875 r., ustanawiająca etat posad i płac w krajowym zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie, postanawia:

pod I. B. „Służbę duchowną urządza Wydział krajowy w miarę potrzeby za porozumieniem się z metropolitalnymi konsystorzami obrządku łacińskiego i obrządku grecko-katolickiego, tudzież z przełożonymi innych wyznań;“

a pod II. 3. „Wysokość wynagrodzenia i emolumentów dla duszstarowników, wyznacza Wydział krajowy.“

Na mocy tych postanowień powołanej uchwały urządził Wydział krajowy obsługę duchowną w zakładzie kulparkowskim, zaraz po przeniesieniu doń obłąkanych ze szpitala lwowskiego w ten sposób, że porucił ją tymczasowo księżom obrządków rzymsko- i grecko-katolickiego, wyznaczając każdemu z nich po 120 zł. rocznej płacy, wikt I. klasy, pomieszkanie z opałem i opranie, a pozostawiając czynności, należące do zakresu działania plebana, parafiom św. Magdaleny i św. Jura. W przeprowadzonej z tego powodu korespondencji objawił konsystorz metropolitalny rzymsko-katolicki, mianowicie w odezwie z dnia 24. Maja 1875, zdanie, że kapłan katolicki tylko przez prawowitą władzę duchowną na urząd duchowny powołanym być może, przeto konsystorz nie może przyznać Wydziałowi krajowemu władzy poruczania kapelanom sprawowań posług duchownych. Konsystorz zaś grecko-katolicki oświadczył życzenie, iżby należało systemizować posadę grecko-katolickiego duszpasterza, a prowizorycznie mianowanemu wyznaczyć większą płacę.

W dalszym toku tej sprawy, kiedy Siostry Miłosierdzia pozostanie swoje w zakładzie kulparkowskim zawisłem uczyniły od ustanowienia odpowiedniego księdza kapelana, zapytaliśmy konsystorza rzymsko-katolickiego: jakby należało urządzić obsługę duchowną? jakie wynagrodzenie byłoby dla kapelana stósownem? i jakich kandydatów przedstawiłby konsystorz na tę posadę? Na te pytania odpowiedział nam konsystorz archimetropolitalny odezwą z dnia 21. Stycznia 1878 roku: że tylko przez utworzenie stałej posady kapelanów dla zakładu obsługa duchowna odpowiednio urządzoną i zapewnioną być może; że wnosząc na utworzenie stałej posady kapelana, nie dąży do utworzenia nowego beneficium kościelnego w ścisłym tego słowa znaczeniu, lecz pragnie tylko, ażeby kapelan umieszczony był na etacie funkcyonariuszów szpitalnych stałych; z posady tej przeto tylko dla ważnych i należycie sprawdzonych przyczyn, jako to: z powodu zaniedbywania obowiązków swoich lub wykroczenia jakiego przeciw moralności albo ustawom zakładu mógł być w porozumieniu z ordynariatem usunięty, a na wypadek nieudolności do pełnienia obowiązków, czy to w skutek kalectwa czy podeszłego wieku zapewnione miał, na równi z innymi funkcyonariuszami zakładu prawo do emerytury; że należałoby kapelanowi przyznać płacy rocznej 600 zł., pomieszkanie z opałem, wikt, pranie, zwykłą posługę domową i dziesięciolecia po 100 zł. Na pytanie: jakich konsystorz przedstawi kandydatów na posadę kapelana? na teraz konsystorz żadnego przedstawić nie

może; jeżeli atoli Wydział krajowy utworzy posadę kapelana w zakładzie i też odpowiednio uposaży, konsystorz ogłosi konkurs i z pośród ubiegających się kandydatów nieomieszka wskazać Wydziałowi tego lub tych, których za najodpowiedniejszych uzna, pozostawiając Wydziałowi krajowemu wolny wybór.

Z pisma tego okazuje się, że w zapatrywaniu się konsystorza archimetro-politalnego nastąpił zwrot bardzo pomyślny dla sprawy. Podczas bowiem kiedy w r. 1875, konsystorz zaprzeczył Wydziałowi krajowemu władzy poruczania kapelanom sprawowań posług duchownych, w roku 1878, pozostawia nam wolny wybór z pośród kandydatów, których za najodpowiedniejszych wskaże, jeżeli posada będzie stałą i odpowiednio uposażoną. Zwrot ten jest tém pomyślniejszy, że, zbliżając zapatrywania się konsystorza i Wydziału krajowego, umożliwi nam załatwić ostatecznie sprawę zostającą od lat kilku w zawieszeniu.

Życzenie, aby posady kapelanów były systemizowane, uznajemy za zupełnie uzasadnione. Zakład bowiem tak licznie zamieszkały przez zdrowych i obłąkanych, — a liczy zwykłych mieszkańców około 650 — potrzebuje i, w jakichkolwiek warunkach znajdować się będzie, potrzebować będzie duszstatorowników. Spodziewać się należy, że zajmujący te posady będą gorliwiej wypełniali swoje obowiązki, jeżeli będą mieli przyzwoite utrzymanie i przyszłość zapewnioną. Stosując zaś do kapelanów ustanowę służby krajowej, udzielamy im nie tylko prawa lecz wkładamy na nich także obowiązki urzędników krajowych, a na mocy tejże ustanowy przysługuje nam prawo w pewnych wypadkach usunąć nieodpowiednich z zajmowanej posady. Co do płacy i emolumentów uznajemy za dostateczne, ażeby kapelan oprócz pomieszkania z opałem, usługą i opraniem i oprócz wiktury I. klasy, pobierał płacy 400 zł. a. tudzież kwinkwenia po 50 zł. a.; co zliczywszy razem, w pierwszym roku uczyni przeszło 1000 zł.

Z tych powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W etacie posad i plac krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, uchwalonym w dniu 25. Maja 1875, ma brzmieć ustęp:

I. B. Służba duchowna:

„Dwóch kapelanów, jeden obrządku łacińskiego, drugi obrządku grecko-katolickiego, pełnią obowiązki swego powołania w zakładzie w myśl instrukcyi, którą wyda Wydział krajowy. Posady kapelanów są stałe i nadają prawo do emerytury.

Kapelanów mianuje Wydział krajowy na przedstawienie konsystorzów metropolitalnych. Wydział krajowy oddalić może kapelana na podstawie przepisów ustanowy służby krajowej.“

Zaś ustęp:

II. 3. Służba duchowna:

„Kapelani:

- a) płacy po 400 zł. a.,
- b) pomieszkanie z opałem,
- c) wikt,
- d) dodatku pięcioletniego po 50 zł. a.“

We Lwowie dnia 6. Sierpnia 1878.

Marszałek krajowy:

Ludwik hr. Wodzicki w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.